

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XIII. Licere Christiano magistratui, gladio punire perturbatores Reipublicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

CAPVT XIII.

Quarta Propositio.

LICET Christiano magistratui gladio punire perturbatores publicæ quietis. ProbatuR PRIMO Scripturis; nam in lege naturæ, Mosis, & Euāgelica habemus præcepta, & exēpla huius rei. Nam Gen. 9. Deus ait: *Qui effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius.* Quæ verba non possunt sonare prædictionem, quia prædictio huiusmodi sæpe esset falsa, sed ordinationem & præceptū. Vnde Chaldaica paraphrasis vertit: *Qui effuderit sanguinē cum testibus, ex sententia iudicis fundetur sanguis illius.* Gen. 38. dixit Iudas: *Producite eam, & comburatur.* Vbi Iudas Patriarcha tanquam princeps familiæ ad iudicauit adulteram ad ignis supplicium.

In lege Mosis plurima sunt præcepta, & exempla Exod. 21. *Qui percusserit hominem volens occidere, morte moriatur.* Et ipse Moses, Iosue, Samuel, David, Helias, aliique SS. viri plurimos occiderunt. Matth. 26. *Qui acceperit gladium, gladio peribit.* Quæ verba non possunt rectè intelligi, nisi hoc modo; Omnis, qui cædem iniustam fecerit, debet à magistratu pariter occidi. reprehendit enim Dominus Petrum, non quod iusta defensio sit illicita, sed quod non tam se aut Dominum defendere, quam iniuriam Domino factam vicisci vellet, cum tamen ipse non haberet publicam auctoritatem, vt rectè exponunt Augustinus tract. 112. in Ioann. & Cyrillus lib. 11. in Ioan. cap. 35. præterea Rom. 13. *Si malè egeris, time; non enim sine causa gladium portat, minister enim Dei est.* Apostolus dicit datum gladium à Deo principibus contra facinorosos, ergo si in Ecclesia tales reperiantur, cur gladio feriri non poterunt?

SECVNDO probatur ex Patrum testimoniis. INNOCENTIVS I. in epist. 3. ad Exuperium, cap. 3. interrogatus, an post Baptismū liceret magistratui gladio animaduertere in fontes? Respondet, omnino licere. HILARIVS in can. 32. siue in cap. 26. Matth. dicit licere occidere in duobus casibus, nimirum si quis iudicis fungatur officio, aut in sui defensionem utatur gladio. HIERONYMVS in cap. 22. Hieremiæ: *Homicidat.*

cidat.

cidias, inquit, & sacrilegos, & Venenarios punire non est officio sanguinis, sed legum ministerium. AUGUSTINVS libro de ciuitate Dei, cap. 21. *Nequaquam contra hoc preceptum fecerunt, quo dictum est, Non occides, qui personam genere publica potestatis sceleratos morte punierunt.*

ULTIMO probatur ratione; nam ad bonum principem, cui bonum comune tuendum commissum est, pertinet impedire, ne partes, quæ sunt propter totum, illud corruptæ, & ideo si non potest omnes partes integras seruare, potius debet vnã partem amputare, quàm sinere vt bonum comune pereat; sicut agricolæ amputant ramos & sarmenta, quæ officiant viti, vel arbori, & medicus amputat membra, quæ totum corpus inficere possent.

Ad rationem Anabaptistarum ex Matth. 5. *Oculum pro oculo, &c.* duæ sunt solutiones. VNA, quòd lex verus, qui dabatur hominibus imperfectis, permiserit vindictæ appetitum, & solùm præceperit ne maior expeteretur quàm fuerit iniuria; non quòd perere vindictam sit licitum, sed quòd sit minus malum expetere moderatam, quàm immoderatam: porrò Christum, qui perfectiores instruebat, hanc permissionem sustulisse. ita Augustinus libro 1. de sermone in monte, cap. 35. & contra Adimantum, cap. 8. & idem sentit Chrysostomus & Hilarius in hunc locum: sed quia in Leuitico, cap. 39. prohibetur vindicta: *Ne quaras Vltionem;* & in Ecclesiastico, cap. 28. legimus: *Qui Vindicari Vult, à Domino inueniet Vindictam;* rectius fortasè respondebimus cum S. Thoma, & S. Bonauentura, & aliis nonnullis in 3. sentent. dist. 30. Dominum, cum ait: *Audistis, quia dictum est antiquis, oculum pro oculo, &c.* non reprehendere legem illam, nec prohibere Magistratum infligentem pœnam talionis, sed reprehendere prauam Phariseorum expositionem, & prohibere priuatis hominibus desiderium, & postulationem vindictæ. Deus enim Exod. 21. & Leuit. 24. sanctam legem constituit, vt Magistratus pœna talionis afficiat sceleratos; Pharisei inde deducebant, licere priuatis hominibus appetere vindictam; sicut ex eo quòd lex dicebat: *Diliges amicum tuum,* deducebant licere odisse inimicos: Christus autem docet istas esse legis corruptiones, & oportere diligere etiam inimicos, & non resistere malo, sed potius paratos nos esse debere,

debere, si opus sit, ad vertendam alteram maxillam ei, qui vnam percusserit. & quod alloquatur Dominus priuatos homines, patet ex iis, quæ sequuntur. sic enim Dominus ait: *Ego autem dico vobis, non resistere malo, sed si quis te percusserit in maxillam vnam, &c.*

Est autem obseruandum, cum dicitur, *non resistere malo*, non prohiberi iustam defensionem, sed repercussionem; iubet enim Christus, ne ferias eum qui te percussit, vt Theophylactus rectè docet. ille autem dicitur ferire, qui ferit vt noccat, non ille qui ferit vt se tueatur; ac breuiter non defensio, sed vindicta prohibetur, iuxta illud Rom. 12. *Non vos defendentes carissimi*, id est, non vos vlciscentes. sic enim est in Græco *ἐνδίκυτες*, vnde sequitur: *Sed date locum ira, scriptis est enim; Mihi vindiictam, & ego retribuam.* Sed nec ipsa vindicta simpliciter prohibetur, si petatur à legitimo iudice, & petatur ad bonum finem; nimirum, vel quia spes est emendandum hac pœna malefactorem, vel quia non aliter posset reprimi, & impediti eius malitia, & pergeret nocere, si impunitus dimitteretur; solùm ergo prohibetur vindicta, quam priuati homines per se exercere volunt, & quam petunt à iudice ex desiderio nocendi inimico, & satisfaciendi propriæ iracundiæ atque odio.

CAPVT XIV.

Licere Christianis aliquando bella gerere.

SEQVITVR quæstio QVARTA, quæ est de bello. Continet autem hæc disputatio partes tres. Primum enim demonstrandum erit, licita esse aliquando Christianis bella. Secundò, explicandæ causæ iusti belli. Tertiò, propter Lutherum, probandum erit rectè Christianos aduersus Turcas arma sumere.

Ac vt à PRIMO incipiamus, antiqua hæresis fuit Manichæorum, qui bellum ex natura sua illicitum asserabant, & ideo Mosem, Iosue, Dauidem, & ceteros veteris Testamenti Patres, qui bella gesserunt, tanquam impios accusabant, vt B. Augustinus refert lib. 22. contra Faustum, cap. 74. & sequentibus. Eandem hæresim nostro seculo aliqui excitarunt; ac imprimis Erasmus cum alibi, tum præcipuè in annotationibus